

Protokół

9. posiedzenia, 5. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 27. Stycznia 1894.

Początek posiedzenia o godzinie 11-tej minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. O. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: pp. Dr. Franciszek Paszkowski, Duklan Słonecki, X. Mikołaj Siczynski, Jan Trzeciński.

Obecnych posłów: 117.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek podaje do wiadomości, że protokół 7 posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów. Protokół 8 posiedzenia złożony jest do przejrzenia w biurze sejmowem.

Marszałek zawiadamia Izbę, że komisya kolejowa ukonstytuowała się, wybierając przewodniczącym: J. p. Zaleskiego;

Zastępcą przewodniczącego: p. hr. Męcińskiego;

Sekretarzem: p. Sękowskiego.

Marszałek oznajmia, iż udzielił p. Dydyńskiemu urlopu na 4 dni.

Sekretarz p. Paszkowski odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 27. Stycznia b. r., które przydzielono następującym komisjom:

Komisji podatkowej: L. s. 955, 961.

Komisji prawniczej: L. s. 956.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 957, 964, 1001.

Komisji budżetowej: 958, 962, 965, 966, 970, 977, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 991, 997, 998, 999, 1000.

Po odczytaniu petycji L. s. 1002 zabiera głos p. Zdzisław Skrzyński i popiera ją, poczem Izba przydziela tę petycję komisji budżetowej.

Marszałek przemawia w kwestyi formalnej.

Dalej zostały przydzielone komisji budżetowej petycje: L. s. 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1015, 1016, 1023, 1027.

Komisji drogowej: L. s. 959, 960, 963, 1014.

Komisji szkolnej: L. s. 967, 968, 969, 972, 973, 974, 975, 976.

Komisji administracyjnej: L. s. 971, 992.

Komisji kolejowej: L. s. 978.

Komisji przemysłowej: 987, 988, 989, 990.

Komisji gminnej: 993, 994, 995, 996.

C. k. komisarz rządowy, Radca dworu, Włodzimierz hr. Łoś odpowiada na wniesione interpelacje: 1) p. Antoniewicza i towarzyszy w sprawie rozwiązania ruskiego wiecu w Drohobyczu, tudzież: 2) p. Okuniewskiego i towarzyszy w sprawie rozwiązania gr. kat. seminaryum we Wiedniu.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego zabiera głos p. Abrahamowicz, który imieniem komisji budżetowej wnosi, ażeby petycję obszaru dworskiego w Sokołowie i miasta Sokołowa, L. s. 508. przydzieloną komisji budżetowej, odesłano do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Piewsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych szkołach rolniczych, folwarku i torfiarni w Dublanach.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania sprawozdania prosi o sprostowanie następującej omyłki druku w sprawozdaniu: na na stronie 13 pod napisem „Wysoki Sejm raczy uchwalić“ w ustępie III po wyrazach „ustęp A. B.“ powinna być jedynka rzymska nie arabska. Pod względem formalnym wnosi sprawozdawca odesłanie tego sprawozdania do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia przy szkołach rolniczych w Dublanach i Czernichowie stałych posad kasyerów-rachmistrzów i pisarzy.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Krakowiec na pobór opłaty gminnej od trunków spirytusowych i od piwa.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, odczytuje sprawozdanie powyższe, zakończone następującym projektem ustawy:

U s t a w a :

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim o zezwoleniu gminie Krakowiec, powiatu Jaworowskiego, na pobór opłaty

gminnej od napojów spirytusowych, od piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam:

Art. I.

Gminie miasteczka Krakowiec, w powiecie Jaworów, zezwala się pobierać w latach 1894, 1895, 1896, 1897, 1898 i 1899 opłatę gminną od napojów spirytusowych tudzież od piwa i miodu w gminie wyrabianych lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych według następującej taryfy:

1. Od jednego litrostopnia alkoholu (podług 100 stopniowego alkoholometra) w wódce, okowicie lub spirytusie po 10 ct. w. a., czyli od 100 stopni (hektolitra) alkoholu po 10 zł. w. a.;

2. Od hektolitra napojów słodzonych spirytusowych, araku, rumu, śliwowiecy i ponczowej eseneyi po 4 zł. w. a.;

3. Od hektolitra piwa wszelkiego gatunku po 1 zł. w. a.;

4. Od hektolitra miodu po 4 zł. w. a.;

Art. II.

Do uiszczenia opłaty obowiązani są wszyscy ci, którzy napoje w art. I. poszczególnione dla konsumpcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, czy to na sprzedaż, czy na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina miasteczka Krakowiec.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba uchwała ten wniosek.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Trzecieckiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała ten wniosek sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie wyznaczenia dalszej subwencji za zalesienie wydm piaszczystych w powiecie Niskim.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytniczych:

1. Radzie powiatowej w Dąbrowej na drogach powiatowych Dąbrowa-Żabno-Otfinów i Szczucin-Otałęż;

2. Radzie powiatowej w Jasle na drogach powiatowych Warzycko-Lubelskiej i Frysztacko-Brzostockiej;

3. Radzie powiatowej w Kamionce Strumiłowej na drodze powiatowej Zadwórze-Lisko;

4. Radzie powiatowej w Łańcucie na drodze powiatowej Łańcut-Leżajsk;

5. Radzie powiatowej w Śniatynie na drogach powiatowych z Załucza do Rożnowa i z Zabłotowa do Rożnowa;

6. Radzie powiatowej w Stryju, od mostu powiatowego na rzece Opór w Hrebenowie.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, odczytuje sprawozdanie powyższe zakończone następującym projektem uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytniczych.

1. Radzie powiatowej w Dąbrowej na drogach powiatowych Dąbrowa-Żabno-Otfinów i Szczucin-Otałęż;

2. Radzie powiatowej w Jasle na drogach powiatowych Warzycko-Lubelskiej i Frysztacko-Brzostockiej;

3. Radzie powiatowej w Kamionce Strumiłowej na drodze powiatowej Zadwórze-Lisko;

4. Radzie powiatowej w Łańcucie na drodze powiatowej Łańcut-Leżajsk;

5. Radzie powiatowej w Śniatynie na drogach powiatowych z Załucza do Rożnowa i z Zabłotowa do Rożnowa;

6. Radzie powiatowej w Stryju od mostu powiatowego na rzece Opór w Hrebenowie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Radom powiatowym w Dąbrowej, Jasle, Kamionce Strumiłowej, Łańcucie, Śniatynie i Stryju, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie, kosztem właściwych funduszów powiatowych, a mianowicie:

1. Radzie powiatowej w Dąbrowej, prawo do pobierania myta drogowego na drodze powiatowej Dąbrowa-Żabno-Otfinów na jednej stacji mytniczej, według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i od koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

2. Radzie powiatowej w Dąbrowej, prawo do pobierania myta drogowego i mostowego na drodze powiatowej Szczucin-Otałęż na jednej stacji mytniczej według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu: drogowego 2 (dwa) ct., mostowego 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie

w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych: drogowego 1 (jeden) ct., mostowego 1 (jeden) ct.;

- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego: drogowego $\frac{1}{2}$ (pół) ct., mostowego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

3. Radzie powiatowej w Jasle nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta drogowego na drodze powiatowej Warzycko-Lubelskiej i na drodze powiatowej Frysztacko-Brzostockiej, na każdej z tych dróg przy jednej zaporze, podług następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

4. Radzie powiatowej w Kamionce Strumiołowej prawo do pobierania myta na drodze powiatowej Zadwórze-Lisko, a to: myta drogowego i myta mostowego według następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu: drogowego 2 (dwa) ct., mostowego 2 (dwa) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych: drogowego 1 (jeden) ct., mostowego 1 (jeden) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego: drogowego $\frac{1}{2}$ (pół) ct., mostowego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

5. Radzie powiatowej w Łańcucie prawo do poboru myta drogowego na drodze powiatowej Łańcut-Leżajsk na trzech stacyach, na każdej podług następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Z dniem wejścia w wykonanie niniejszej uchwały traci moc obowiązującą koncesya z dnia 14. marca 1890 (Dz. ust. kraj. Nr. 28), którą

nadanem było Radzie powiatowej w Łańcucie prawo do pobierania myta na drodze powiatowej Łańcut-Leżajsk.

6. Radzie powiatowej w Śniatynie, prawo do pobierania myta na drodze powiatowej z Zaluca do Rożnowa, a to: myta drogowego na dwóch stacyach z zachowaniem odległości 15 kilometrów między jedną a drugą stacją i myta mostowego od mostu na rzece Rybnicy w Rożnowie, według następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

7. Radzie powiatowej w Śniatynie prawo do pobierania myta na drodze powiatowej z Zabłotowa do Rożnowa, a to: myta drogowego na jednej stacyi i myta mostowego od mostu na rzece Prucie pod Zabłotowem na drugiej stacyi.

Opłaty pobierać należy według następującego wymiaru:

A) Myto drogowe:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

B) Myto mostowe:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 6 (sześć) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 3 (trzy) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $1\frac{1}{2}$ (półtora) ct.

Pobór myta na drodze z Zabłotowa do Rożnowa i od mostu pod Zabłotowem rozpocznie się dopiero po wykończeniu przedmiotów omyconych i oddaniu ich do użytku publicznego.

8. Radzie powiatowej w Stryju prawo do pobierania myta mostowego od mostu powiatowego na rzece Opór w Hrebenowie, podług następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 3 (trzy) ct ;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;
- c) od pięciu sztuk bydła pędzonego drobnego jako to: cieląt, owiec, kóz, nierogacizny i t. p. 1 (jeden) ct.

Art. II.

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

P. Trzeciecki wnosi przyjęcie całego projektu uchwały *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwala cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy, następnie na wniosek p. Trzecieckiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba cały projekt uchwały w trzeciem czytaniu.

Następuje :

Trzecie czytanie projektu ustawy zawierającej dodatek do §. 1. ordynacyi wyborczej dla dla gminy miasta Lwowa i projektu ustawy zawierającej dodatek do §§. 22 i 32 prowizorycznego statutu dla miasta Krakowa.

Sprawozdawca p. Fruchtmann czyta projekt następującej ustawy :

U s t a w a :

z dnia zawierająca dodatek do §. 22. i 32. prowizorycznego statutu dla król. stoł. miasta Krakowa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Prawo głosowania na radców miejskich mają oprócz osób w §. 22. lit. g. prowizorycznego statutu dla gminy król. stoł. miasta Krakowa z dnia 1. Kwietnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 7, wymienionych, także :

- a) technicy, którzy studia swoje w jednej z wyższych szkół technicznych austriackich ukończyli i tamże egzamin dyplomowy i egzamina państwowe z dobrym skutkiem złożyli ;
 - b) kandydaci notaryalni, którzy posiadają wszystkie warunki do uzyskania posady notaryalnej ustawą przepisane ;
 - c) magistrowie farmacyi ;
- jeżeli te osoby są obywatelami państwa austriackiego.

Ci wyborcy umieszczeni będą w pierwszym kole wyborczem (§. 32. statutu dla kr. stoł. miasta Krakowa z dnia 1. kwietnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 7).

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu.

Sprawozdawca p. Fruchtmann czyta projekt ustawy :

U s t a w a :

Z dnia zawierająca dodatek do §. 1. ordynacyi wyborczej dla gminy król. stoł. miasta Lwowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Prawo wybierania Radnych miejskich mają z pomiędzy należnych do gminy i uczestników, oprócz osób w ust. 2. lit. g. §-fu 1. ordynacyi wyborczej dla gminy król. stoł. miasta Lwowa z dnia 14. Października 1870 Dz. u. kr. Nr. 79 wymienionych także :

- a) technicy, którzy studia swoje w jednej z wyższych szkół technicznych austriackich

ukończyli i tamże egzamin dyplomowy lub egzamina państwowe z dobrym skutkiem złożyli;

b) kandydaci notaryalni, którzy posiadają wszystkie warunki do uzyskania posady notaryalnej ustawą przepisane;

jeżeli te osoby są obywatelami Państwa austriackiego.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej co do zakupu realności na cele szpitalne i co do kredytu na czynności przygotowawcze do budowy kliniki chorób wewnętrznych i chirurgicznej.

Sprawozdawca p. Czyżewicz uwolniony od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm zatwierdza kontrakt zawarty przez Wydział krajowy w dniu 21. Listopada 1893, z p. Wiktoryą Szimserową o kupno realności pod l. k. 381 i 382^{1/4}, we Lwowie położonej i udziela Wydziałowi krajowemu kredyt nadzwyczajny na r. 1894 w sumie . 41.000 zł.

a to:

- a) na wypłatę ceny kupna . . . 25.000 „
- b) na koszt adaptacji i rozszerzenia powyższej realności na pawilon chorych załącznych kwotę . . . 16.000 zł.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z pierwszym wnioskiem komisji.

Przed odczytaniem drugiego wniosku komisji, sprawozdawca p. Czyżewicz prosi o sprostowanie następującej omyłki druku. W dołączonym do sprawozdania Wydziału krajowego alegacie A. po słowach: „stają przedemną osobiście mi znani“ wypuszczone są słowa: „Wielmożna Marya z Obalewskich Szimserowa“, poczem czyta sprawozdawca następujący wniosek komisji:

II. Sejm zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu na rok 1894 kredyt w sumie

3000 zł. na czynności przygotowawcze, ułożenia programu, planu i kosztorysu budowy klinik wewnętrznej i chirurgicznej, laboratorium i kuchni.

Izba bez rozprawy chwala zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie prośby gminy Czarnołosce, w powiecie Tłumackim, o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 230 zł. 16 ct. uiszczonej gminie m. Stanisławowa, tytułem zwrotu kosztów utrzymania sierot po śp. Włodzimierzu Raczyńskim.

Sprawozdawca p. Czyżewicz uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Koszta utrzymania małoletnich dzieci po śp. Włodzimierzu Raczyńskim w kwocie 230 zł. 16 ct narosłe, a gminie m. Stanisławów przez gminę Czarnołosce zwrócone, przyjmuje się na fundusz krajowy, R. XVII.

W rozprawie nad tym wnioskiem przemawia p. Potoczek i stawia następującą rezolucję:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział Krajowy, aby w przedłożyc się mającym projekcie reformy gminnej uwzględnił następującą zasadę: Gromada czyli dzisiejsza gmina administracyjna wraz z dotychczasym obszarem dworskim tworzyć mają jedną gminę przynależności z równymi obowiązkami tak członków gminy, jak obszaru, do zaopatrywania ubogich miejscowych.

Marszałek oznajmia, że rezolucja powyższa jest wnioskiem samoistnym, pod względem formalnym jako taki wniosek winna być traktowana, i dlatego nie podaje rezolucji p. Potoczka do poparcia Izby.

Po przemówieniu sprawozdawcy Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie petycji Zwierzchności gminy Mokrzany Wielkie w powiecie Mościskim o odpisanie należającej się funduszowi krajowemu od tej gminy kwoty 68 zł. 85 ct. z tytułu połowy kosztów leczenia Leopolda Rogalskiego.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do odpisania z funduszu krajowego kwoty 68 zł. 85 ct. należącej się od gminy Mokrzan Wielkie z tytułu połowy kosztów leczenia Leopolda Rogalskiego w szpitalu lwowskim w r. 1872.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie kredytu na postawienie muru granicznego w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Poleca się wstawić do R. XI. p. 55 ustęp 2 budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1894 kwotę siedemset zł. jako wydatek nadzwyczajny na postawienie 80 m. bież. muru granicznego między oddziałem chorób zakaźnych a sąsiednią realnością.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie przyjęcia kosztów utrzymania umysłowego kaleki Mateusza Kowalczyka w domu ubogich w Budapeszcie na fundusz krajowy.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Koszta utrzymania umysłowego kaleki Mateusza Kowalczyka w budapeszteńskim domu ubogich przez Magistrat tamtejszy od gminy Kamyrk powiatu Bocheńskiego w kwocie 111 zł. 33 ct. żądane, przyjmuje Sejm na fundusz krajowy.

W tym celu ma być do budżetu na r. 1894. wstawioną kwota 111 zł. 33 ct. R. XVII.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o petycji gminy Szkło w sprawie przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania Katarzyny Kozak w miejskim zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Koszta utrzymania Katarzyny Kozak w zakładzie nieuleczalnych we Lwowie, należące się od gminy Szkło temuż zakładowi w kwocie 81 zł. 50 ct. pokryć ma fundusz krajowy. Rubr. XVII.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie petycji gminy Falkenberg w powiecie Dobromil o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 564 zł. 33 ct. w a. należącej się gminie miasta Budapeszt za utrzymanie Anny i Karola Majerów.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Anny i Karola Majerów w kwocie 564 zł. 33 ct., należące się gminie miasta Budapeszt od gminy Falkenberg przyjmuje się na fundusz krajowy. R. XVII.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie petycji gminy Krzyczka, w powiecie Bohorodzany, o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 705 zł. 80 ct., względnie 724 zł. 96 ct., należącej się gminie miasta Budapeszt za utrzymanie czworga małoletnich sierot po ś. p. Jerzym Daszkiewicz.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Edwarda, Pauliny, Karoliny i Stefana Daszkiewiczów w kwocie 724 zł. 96 ct. w. a., należącej się gminie miasta Budapeszt od gminy Krzyczka, przyjmuje się na fundusz krajowy. R. XVII.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie prośby gminy Łątki Dolnej o przyjęcie

na fundusz krajowy kwoty 312 zł. 90 ct. tytułem kosztów utrzymania nieletniego Jana Jagielskiego w Buda-Peszcze.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Jana Jagielskiego w kwocie 312 zł. 90 ct., należące się gminie miasta Buda-Pesztu od gminy Łątki Dolnej powiatu bocheńskiego przyjmuje się na fundusz krajowy, Rubr. XVII.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o petycji Towarzystwa uprawy tytoniu.

Sprawozdawca p. Jan Gnoiński, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Kwota 3.000 zł. przeznaczona się do rozporządzenia Towarzystwa uprawy tytoniu jako subwencja roczna na przeciąg lat trzech 1894, 1895 i 1896 pod warunkiem, że projekt użycia tej kwoty przedłożony będzie rok rocznie Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu poczynienie starań u c. k. Rządu, ażeby wyjednać w drodze konstytucyjnej subwencję z funduszków państwowych w kwocie 2.000 zł. rocznie dla dwóch instruktorów uprawy tytoniu na przeciąg lat trzech: 1894, 1895 i 1896.

Przemawia p. Krzysztofowicz, poczem gdy sprawozdawca zrzekł się głosu, Izba w oddzielnym głosowaniu przyjmuje oba ustępy wniosku komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji gminy Basiówka w sprawie mianowania nauczyciela.

Sprawozdawca p. Merunowicz, czyta sprawozdanie komisji zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Basiówka, w powiecie lwowskim, odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej do odpowiedniego załatwienia

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji Dr. Teofila Tyszeckiego, kierownika Towarzystwa gimnastycznego „Sokół” w Krakowie o subwencję na założenie zakładu leczniczo-gimnastycznego (ortopedycznego) w Krakowie.

Sprawozdawca p. Krzysztofowicz, czyta sprawozdanie komisji zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm przekazuje niniejszą petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosku na najbliższej sesji.

Przemawia p. Stanisław hr. Badeni i stawia do wniosku komisji poprawkę, by zamiast „do zbadania i przedłożenia” wstawiono słowa „do zbadania i ewentualnego przedłożenia.”

Po przemówieniu sprawozdawcy, Izba uchwała wniosek komisji z uwzględnieniem poprawki p. Stanisława hr. Badeniego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji gminy Nagoszyn (pow. Ropczycki) w sprawie przeniesienia kwoty 105 zł. wypłaconej księdzu expozytowi w Nagoszynie, na fundusz religijny.

Sprawozdawca p. Krzysztofowicz, czyta sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Nagoszyn odstępuje się c. k. Rządowi do właściwego załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej w sprawie wydzielenia z gminy Trościanki obszaru 240 morgów będących własnością włościan z Pererowa (pow. Kołomyjski) i przyłączenia tego obszaru do gminy Pererów jako atyneucyi tej gminy.

Sprawozdawca p. Okuniewski, czyta sprawozdanie komisji zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Pererów o wydzielenie 240 morgów z gminy Trościanki i przydzielenie takowych do gminy Pererowa odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesji.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji kilku gmin pow. Łańcuckiego o uchylenie przepisów

ustawy sanitarnej co do ustanowienia egzaminowanych akuserek.

Sprawozdawca p. Okuniewski, czyta sprawozdanie powyższe, zakończone następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

Nad petycją gmin (pow. Łańcuckiego) Wierzawice, Rzudzów, Giedlarowa, Gwizdów, Biedaczów, Żołyńia, Zmysłówka i Brzoza-Stadnicka przechodzi się do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji petycyjnej w sprawie nadania posady tymczasowego nauczyciela Adolfowi Zipserowi przy szkole w Jeleśni.

Sprawozdawca p. Okuniewski, czyta sprawozdanie powyższe, zakończone następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycję Rady szkolnej miejscowej i Rady gminnej w Jeleśni, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do załatwienia.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje :

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji Felicji Porowskiej, I-voto Kissowej, o przyznanie synowi petentki prawa dalszego poboru daru z łaski w kwocie 50 zł. aż do pełnoletności.

Sprawozdawca p. Okuniewski czyta sprawozdanie komisji zakończone wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Nad petycją Feliksy Porowskiej, I-voto Kissowej, o przedłużenie dla jej syna Stanisława daru z łaski w rocznej kwocie 50 zł. aż do dojścia do pełnoletności tegoż, przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Po wyczerpaniu porządku dziennego zabiera głos w kwestyi formalnej p. Zoll i stawia wniosek, by petycję L. s. 816 w sprawie przyznania głosu wirylnego w Sejmie krajowym rektorowi politechniki lwowskiej, przydzieloną komisji prawniczej, odesłano do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

P. Zoll stawia wniosek, by petycję L. s. 610 w sprawie połączenia obszarów dworskich

z gminami, przydzieloną mylnie komisji prawniczej, odesłano do komisji gminnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

P. Męciński stawia wniosek, by petycję Wydziału powiatowego w Starem mieście L. s. 851 przydzieloną komisji drogowej, przekazano komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

P. Męciński stawia wniosek, by petycję gminy miasta Komarna L. s. 763 przydzieloną komisji kolejowej, odesłano do komisji drogowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta następujący wniosek złożony do łaski marszałkowskiej :

Wniosek.

Zważywszy, że przemysł tkacki w kraju bardzo się rozwinął ;

Zważywszy, że len produkowany jest w kraju w bardzo znacznej ilości, jednakowoż całe zapasy lnu zakupywane bywają przez handlarzy dla przedziału za granicę — skąd tkacze, spółki i stowarzyszenia dla braku przedziałni w kraju, gotową już do wyrobu przędzę częstokroć dostarczoną w mniej dobrym gatunku z konieczności zakupują i sprzedają ;

Zważywszy wreszcie na to, że przez założenie przedziałni w kraju podnieść się może produkcja lnu — producent uzyskuje wyższą cenę, a tkacz tańszy i co do jakości lepszy materiał :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby poczynił studia przygotowawcze, do utworzenia w kraju przemysłu przedziałnianego i przysposobił do niego odpowiednie siły techniczne.

2. Sejm wstawia na ten cel do rubryki XVI. funduszu krajowego na rok 1894 kwotę 1500 zł. do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z krajową komisją przemysłową.

Lwów, dnia 27. stycznia 1894.

Żardecki w. r.
wnioskodawca.

Weigel, T. Merunowicz, Klemensiewicz, Goldmann, Romanowicz, Stręk, Mizia, Potoczek, Fruchtmann, Tyszkowski, Dworski, Dr. Olpiński, Gorayski, Rogoyski, Michalski, Dr. Midowicz,

Zbyszewski, Rożankowski, J. Romańczuk, Czyżewicz, Hamorak, Lenartowicz, Palch.

Sekretarz p. Paszkowski czyta następujący wniosek złożony do łaski marszałkowskiej:

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji Sejmowej przedłożył projekt do ustawy zmieniającej, a względnie uzupełniającej art. 19. ustawy krajowej o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych z dnia 2. maja 1873. Nr. 250 dz. u. k. (brzmienie ustawy z dnia 2. lutego 1885. Nr. 29. dz. u. kr.) w tym kierunku, aby obowiązek miast i miasteczek, posiadających własny majątek zakładowy, do ponoszenia wydatków na utrzymanie nauczycieli szkół ludowych samą ustawą ściśle był określony i by mieszkańcy tych miast i miasteczek co do obowiązku ponoszenia ciężarów szkolnych z innymi obywatelami kraju byli zrównani.

Fruchtmann w. r.
wnioskodawca.

Weigel, Dworski, Palch, T. Merunowicz, Lenartowicz, Zbyszewski, Rogoyski, Ohrymowicz, Ed. Micewski, Dr. Midowicz, Skalkowski, Romanowicz, Michalski, Goldman, Herasimowicz, Dr. Olpiński, Klemensiewicz.

P. Okuniewski odczytuje następujący wniosek:

Wniosek.

Bez wątpienia spełnia kobieta najpiękniej i najnaturalniej swój obowiązek wobec społeczeństwa i kraju, jeżeli wstąpiwszy w stan małżeński, utworzy rodzinę. Legalna rodzina jest bowiem podstawą całego ustroju społecznego i państwowego.

Jak długo liczba kobiet odpowiada mniej więcej liczbie mężczyzn, t. j. jest mniejszą od liczby mężczyzn, boć przecież wiadomo, że nie każdy mężczyzna w stan małżeński wstępować może, a i państwo swojemi urządzeniami stoi temu na przeszkodzie, albo gdy chociaż przy niewielkiej wyższości liczby kobiet ponad liczbę mężczyzn, gospodarka domowa mogła zająć zbędne ręce kobiece i dać im samym utrzymanie, w takim razie możnaby kobietę pozostawić jej własnej samopomocy i przygotować ją w młodym wieku, tylko do obowiązków matki i gospodyni domu.

Gdy jednak spis ludności z roku 1890 w jednym tylko naszym kraju wykazuje na 3,260 438 mężczyzn (razem z wojskiem) 3,347,385 kobiet, tak, że na 1000 ludności przypada 493 mężczyzn a 507 kobiet;

gdy na 65.639 wdowców przypada aż 227.795 wdów (patrz wiadomości statystyczne prof. Dra Pilata t. XIII. zeszyt I.);

gdy państwo akceptując celibat księży łacińskich i nie pozwalając owdowiałym księżom gr. k. obrządku wstępować po raz drugi w stan małżeński, małżeństwo w tym licznym stanie całkiem wyklucza, a względnie wdowieństwo koniecznym czyni;

gdy państwo w stanie oficerskim, przez zaprowadzenie wysokich kaucyj małżeńskich, małżeństwo w tym jeszcze liczniejszym i może jeszcze najbardziej do małżeństwa zdolnym stanie czyni prawie niemożliwym, albo tylko bardzo rzadkiem;

gdy państwo, powołując młodych ludzi, jakkolwiek z ukończonemi studjami uniwersyteckimi do swojej służby, tak skąpo ich opłaca, albo i wcale nie opłaca, że wszystkim tym praktykantom i auskultantom możność wstępowania w stan małżeński zupełnie odbiera;

gdy odbywająca się w naszych oczach nagła zmiana gospodarki indywidualnej, która dotychczas zajmowała po prywatnych domach wiele sił kobiecych — na gospodarkę fabryczną, gdzie maszyna te ręce zbędnymi uczyniła, odjęła możność wszelkiego zarobku produktywnego;

przeto pozostawienie przy takich stosunkach całej i to fizycznie słabszej połowy rodu ludzkiego bez pomocy państwa i kraju, jest ciężkim grzechem, który na całym społeczeństwie pomścić się musi.

Odpowiedzialność państwa i kraju musi być tu tem większa, ile że przez ich urządzenia (jak celibat, kaucye małżeńskie oficerów bezpłatna praktyka po urzędach i t. p.), odjętą bywa możność małżeństwa głównie kobiecie stanu średniego, tej kobiecie, dla której z powodu braku majątku z jednej, a niedostatecznego przygotowania naukowego z drugiej strony, małżeństwo jest zarazem kwestyą życia, a przez to jest dla niej najniezbędniejszem.

Podpisani domagają się zatem, ażeby, idąc za przykładem wszystkich państw europejskich

(z wyjątkiem chyba tylko Turcyi) i za przykładem całej północnej Ameryki — idąc za głosem wszystkich najinteligentniejszych kobiet w całym kraju naszym, ruskiego wiecu kobiecego w Stryju, odbytego we wrześniu 1891 — za głosem walnego wiecu kobiecego, odbytego w zeszłym roku we Lwowie, dalej za głosem inteligentnych kobiet Polek z Krakowa, domagających się założenia wyższej szkoły żeńskiej w Krakowie, wreszcie za głosem petycyi Rusinek galicyjskich i bukowińskich do Rady państwa — dano kobietom naszym możność zarobkowania w zawodach, wymagających ścisłego przygotowania naukowego.

Dając kobietom wykształcenie naukowo-fachowe, a tem samem możność zarobkowania przy pomocy nauki, my tem samem:

- a) zwiększymy liczbę prawych małżeństw, które dotychczas najczęściej dlatego były niemożliwe, iż zarobek męża nie wystarczał na utrzymanie rodziny, a żona sama niczego zarobić nie umiała;
- b) tym kobietom stanu średniego, którym nie sądzono wyjść za mąż, damy możność uczciwego i uszlachetniającego zarobku;
- c) kobiety, które przyroda obdarzyła wyższemi zdolnościami, nie będą zniewolone z powodu braku utrzymania zwiększać konkurencyi tych nieszczęsnych pracownic igła i t. p. robotnic, nie mogących przy najcięższej pracy zarobić na wyżywienie siebie samych;
- d) uwolnimy tysiące dziewcząt od ciężkiej i nieszczęsnej dla nich konieczności uważania

zamężcia za kwestyę swojej egzystencji i wychodzenia za mąż dla kęsa chleba.

Podpisani wnoszą przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wysoki Rząd, by przystąpił w najbliższej przyszłości do założenia na razie przynajmniej jednego gimnazjum żeńskiego w kraju i by przytem wziął pod rozwagę, czy nie dałoby się przekształcić jednej z istniejących szkół wydziałowych żeńskich w ten sposób, ażeby 4 wyższe klasy tej szkoły uzupełnić (z ewentualną zmianą planu naukowego) przedmiotami niższego gimnazjum męskiego, a do tych klas dodać 4 klasy wyższe, odpowiadające gimnazjum męskiemu wyższemu.

Lwów dnia 27. stycznia 1894.

wnioskodawca

Dr. Okuniewski w. r.

Teliszewski, Romańczuk, Barabas, Huryk, Hamorak, Kułaczkowski, Korol, Herasimowicz, Siczynski, Ochrymowicz, Antoniewicz, Tyszkowski, Klemensiewicz, Stręk, Dr. Olpiński, Sawczak, Kowalski, Weigel, Rogoyski, Rożankowski, Dr. Midowicz, Palch, Żardecki.

Marszałek oznajmia, że wnioski te traktowane będą regulaminowo.

Po wyczerpaniu porządku dziennego Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na wtorek dnia 30. stycznia b. r. o godzinie 11 przed południem, oznajmiając, że porządek dzienny tego posiedzenia rozestany będzie pp. pośtom do domu.

Koniec posiedzenia o godzinie 1 minut 10 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Dr. Franciszek Paszkowski w. r.
Stonecki Duklan w. r.

